

Innkomne forslag

1. *Bemanning i barnehage* fra Grethe Gunnes
2. *Minoritetsspråklige barn i barnehage* fra Grethe Gunnes
3. *Frivilligsentralene – navet i samfunnet* fra Marit Bjerkås og Ola Øie
4. *Velferdsstaten holder de unge evig nede* fra Marte Østreng.
5. *Godslogistikk* fra Ola Øie
6. *Skog som klimagarantist* fra Marit Bjerkås og Ola Øie
7. *Transformasjonen i Arbeiderpartiet* fra Marit Bjerkås og Ola Øie
8. *Meråpent kommunestyre* fra Inger Helene Havdal
9. *Fullfinansiering av kremasjon i Rennebu kommune* fra Inger Helene Havdal
10. *Barnehagenøkkelen må endres* fra Marit Bjerkås
11. *Landbrukskommunen Rennebu* fra styret

1. Bemanning i barnehagen

fra Grethe Gunnes

For at barnehagen skal være en god arena, der barna våre skal lære seg å bli robuste, må vi ha nok ansatte gjennom hele dagen. Det er de ansatte som jobber i barnehagen som trygger, trøster og veileder barna. Med nok ansatte ville de kunne både være «tilstedeværende» og «deltagende» gjennom hele dagen. Være rollemodeller, gode voksne og være der fullt ut for barna.

Høsten 2018 innførte regjeringen en minstenorm for bemanning i barnehagen, som slår fast at det minimum skal være én ansatt per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år.

Fra 1. august 2018 ble pedagognormen skjerpet for å få flere barnehagelærere. Det skal være minimum én pedagogisk leder per 7 barn under tre år, og minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Dette ser fint ut. Men dagens situasjon er sånn at i løpet av dagen skal den ansatte i tillegg til å være den «tilstedeværende» og «deltagende» ansatt, også gjennomføre, møter, planlegging, samtaler, pauser osv. Dermed klarer de ikke å oppfylle bemannings- og pedagognormen mer enn 2 – 3 timer pr dag.

Høyere krav til bemanning og pedagogtetthet i barnehagen er avgjørende dersom vi skal klare å innfri de krav til kvalitet som stilles til barnehagene i dag. Erfaringene er imidlertid at de faktiske kostnadene med å innfri begge normene i den enkelte barnehage er vesentlig høyere enn det som er gitt i økte rammeoverføringer til kommunene.

Normene er sterkt underfinansiert. Det vil i mange tilfeller føre til at andre tiltak og tjenesteområder i kommunen må nedprioriteres for at barnehagen skal være innenfor lovkravene.

Økte forventninger til barnehagetilbudene er bra. Med statlig bindende normer må det følge med midler slik at det er fullfinansiert fra staten. De økte utgiftene kommunene får med dette har ikke blitt hensyntatt i statsbudsjett, og kommunene får økte utgifter. Derfor må det settes av mer midler over statsbudsjettet. Først da vil det være mulig å oppfylle bemannings- og pedagognormen gjennom hele barnehagedagen.

Forslagsstiller: Grethe Gunnes

Styrets behandling: Uttalen vedtas og sendes til fylkesårsmøtet i Trøndelag Arbeiderparti

Årsmøtets vedtak:

2. Minoritetsspråklige barn i barnehage

fra Grethe Gunnes

Politiske føringer har i lengre tid hatt fokus på betydningen av tidlig innsats i forhold til språklæring, for å minske senere frafall i skole og arbeidsliv (St. meld. nr. 16 (2006-2007), St. meld. nr. 23 (2007-2008), St. meld. nr. 41 (2008-2009) og St. meld. nr. 24 (2012-2013)). Allikevel viser forskning både internasjonalt og nasjonalt at et økende antall barn møter skolen med for svake ferdigheter i det språket det undervises på (Lervåg & Melby-Lervåg, 2009). Minoritetsspråklige barn utgjør en stor del av disse barna.

Barnehagen er en viktig språklæringsarena for minoritetsspråklige barn som skal tilegne seg norsk. Det er i barnehagealderen grunnlaget for all senere læring legges hos barn, både sosialt, kulturelt, kognitivt og språklig. Å gå i barnehage viser seg imidlertid ikke å være en garanti for at minoritetsspråklige barn tilegner deg et norsk språk som gir grunnlag for senere læring i skolen. I hvilken grad og hvordan de fagansvarlige tilrettelegger for et inkluderende språkfelleskap i barnehagen, viser seg å ha betydning for minoritetsspråklige barn som strever med det norske språket. (Jensvoll, Gry 2015)

I 2019 ble det vedtatt en tilskuddsordning som skal bidra til at kommunene kan utforme tiltak for å styrke den norskspråklige utviklingen for minoritetsspråklige barn i barnehage.

Kommunen må oppfylle to kriterier samtidig for å være berettiget tilskudd:

- Kriterium 1 er at andel minoritetsspråklige barn i barnehage må være minst 10 prosent.
- Kriterium 2 er at antall minoritetsspråklige barn i barnehage må være 50 eller mer.

Dette betyr at små kommuner som Rennebu som har tatt i mot flyktningefamilier med barn i barnehagealder får en stor prosent minoritetsbarn i sine barnehager og oppfyller prosentandelen. Men pga av lave innbyggertall og små barnekull generelt, vil det være vanskelig å oppfylle kriterium 2.

Med bakgrunn i dette vil det være vanskelig å gi en god nok språkopplæring, og gi de den trygge og robuste starten på ett godt liv i Norge.

Rennebu Arbeiderparti mener regjeringa må styrke språkopplæringen i barnehagene

Forslagsstiller: Grethe Gunnes

Styrets behandling: Forslaget vedtas og sendes til fylkesårsmøte i Trøndelag Arbeiderparti

Årsmøtets vedtak:

3. Frivilligsentralene – navet i samfunnet

fra Marit Bjerkås og Ola Øie

Frivilligsentralene er under press. Gjennom endring i fordelingen av den statlige støtten til frivilligsentralene vinner de største byene, alle andre taper... En mer tydelig sentraliseringspolitikk kan en nesten ikke få. Støtten reduseres såpass mye at det vil bety kroken på døra for mange av dagens frivilligsentraler.

Frivillighetene genererer enorme verdier til samfunnet slik de fungerer i dag. Arbeiderpartiet vil beholde å styrke frivilligsentralene ut fra den formen den har i dag som navet i lokalsamfunnet.

Frivilligsentralene gjør en fantastisk jobb som avlaster samfunnet i sin helhet. Sentralene er et sosialt samlingssted, de driver med matutkjøring i kommunene, integrering og støtter til der det trengs med ildsjeler som gir mye tilbake til lokalsamfunnet.

Regjeringa faser ut støtten til sentralene og sender regninga til kommunene med beskjed om å gå inn med mer støtte fra en slunken kommuneøkonomi, en svært umusikalsk løsning.

- Arbeiderpartiet vil øke i støtten til frivilligsentralene. Støtten må være på et nivå som gjør det mulig å drifte frivilligsentraler både i bygd og by. Vi vil styrke og støtte opp om frivilligheta som en av de tryggeste og mest samfunnsnyttige investeringene Norge gjør.

Forslagsstiller: Marit Bjerkås og Ola Øie

Styrets behandling: Forslaget vedtas og sendes til fylkesårsmøte i Trøndelag Arbeiderparti

Årsmøtets vedtak:

4. Velferdsstaten holder de unge evig nede

Fra Marte Østreng

Norge har et økende antall unge uføre, det er bekymringsfullt i seg selv. Det som derimot bør øke denne bekymringen er mangelen på muligheter resten av livet om du faller delvis ut av arbeidslivet før du rekker å starte.

Uføretrygd regnes ut i fra inntekten du har hatt 5 siste år med beregning ut fra de tre beste inntektsårene før du fikk varig nedsatt arbeidsevne. Da stiller Per sterkere som hadde en årsinntekt på 600.000 kr, mens Kari kun var i stand til å jobbe litt og har en beregnet årsinntekt på 150.000 kr.

Du er ung og sliter med varig kronisk sykdom. Dette medfører at du bruker lengre tid på å bli ferdig med din utdanning. Når du, med noen ekstra år, har klart å fullført utdanninga di er du

klar for å gå inn i arbeidslivet. Når studiene har tatt lengre tid pga helse, vil du heller ikke klare å stå 100 % i arbeidslivet. Du starter som smått. NAV kommer på banen og vurderer din arbeidsevne til 50% og du innvilges etter flere år med utprøving 50% uføretrygd.

Når NAV beregner din uføretrygd i denne situasjonen er du prisgitt foreldrene dine. Da er det skremmende statistikker som viser hvordan uførhet kan gå i arv. Ikke alle har en familie som kan stille opp og hjelpe til økonomisk for sine voksne barn. Beregningene gjøres ut fra en minimal årsinntekt, dermed utgjør lønn og uføretrygd en total årsinntekt på 330.000 kr. Da kan du tjene opptil 230.000 kr fra arbeidsgiveren din.

Med din stillingsprosent fungerer du godt i jobben, år etter år. Men hva skjer når du utløser lønnsstigning i form av ansiennitet eller sentrale lønnsforhandlinger? Da vil NAV automatisk trekke deg 61 % av lønnsøkningen din. Med en lønnsøkning på 15.000 kr sitter du igjen med et lite lønnshopp på 5.850 kr.

På denne måten vil unge utføre streve mer med å komme seg opp på et lønnsnivå å leve av, selv om de har en stor andel restarbeidsevne. Lønnsøkningen blir minimal og du holder deg innenfor ved å jobbe mindre. Du når et punkt der systemet motiverer til å jobbe mindre enn hva du har kapasitet til.

Arbeiderpartiet mener velferdssystemet må fungerer på en slik måte at det løfter de svakeste og motiverer til å bruke restarbeidsevnen. Når vi lykkes med det er det en seier for fellesskapestanken og tanken om solidaritet mellom samfunnsgrupper og landsdeler.

Derfor vil vi at unge utføre som ikke har hatt mulighet til å ut i ordinært arbeidsliv før de blir uføretrygdet skal kunne følge lønnsutviklingen og tjene opp ansiennitet på lik linje med andre arbeidstakere.

Forslagsstiller: Marte Østreng

Styrets behandling: Forslaget vedtas og sendes over til fylkesårsmøte i Trøndelag Arbeiderparti.

5. Godslogistikk

Fra Ola Øie

Fremtidens godslogistikk er en del av vår felles løsning på klimautfordringene

Samfunnet er i stadig endring og vi vokser oss ut av gamle rammer. En vekst som er viktig for at vi skal beholde å skape arbeidsplasser rundt om i det langstrakte landet vårt i ei tid der teknologien overtar mye av det vi før utførte manuelt. Måten vi handler på og måten vi forflytter oss på har endret seg drastisk de siste 10 åra og vil fortsatt endre seg dramatisk.

145 For å fortsatt beholde vår felles velferd må vi fortsatt produsere varer og drive handel.
146 Mengden gods vil fortsatt øke som følge av den store veksten som igjen fører til at en større
147 tonnasje blir forflyttet mellom steder.

148 Arbeiderpartiet vil starte arbeidet med en storstilt satsning på jernbanen for gods og
149 persontransport. Mye av løsningene finnes i dag, men vi må endre fokuset fra dagens
150 eldgamle strukturer til nye hypermoderne løsninger. Vi skal bygge landet rundt
151 klimaløsninger som vi bygde landet etter krigen.

152 Enkel fysikk, gods må flyttes horisontalt og ikke vertikalt. Det vil si; vi løfter ikke en kilo, men
153 forflytter kiloen i plan. Der finnes det løsninger på sjø, jernbane, vei og fly. Godsforflytningen
154 må i større grad bli dynamisk, det er godset som bestemmer logistikken. Arbeiderpartiet vil
155 legge til rette for at godset hele tiden vil finne de mest klimavennlige reiserutene.

156 Arbeiderpartiet skal:
157 Sammen med næringa endre konseptet for godstransport gjennom ny teknologi og en
158 storstilt satsing på jernbane og sjøtransport.

159 Forslagsstiller: Ola Øie

160 *Styrets behandling: Forslaget vedtas og sendes over til fylkesårsmøte i Trøndelag*
161 *Arbeiderparti*

162 **Årsmøtets vedtak:**

163

164

165

166 ***6. Skog som klimagarantist***

167 fra Marit Bjerkås og Ola Øie

168 1 m³ trevirke binder CO₂-utslipp tilsvarende 770 liter bensin. Ser du på hele Norges
169 skogproduksjon binder vår skog store mengder CO₂. Dessverre blir ikke denne verdien godt
170 nok verdsatt slik systemet fungerer i dag.

171 En veldig liten del av Norges skoger blir i dag effektivt drevet med skogplanting,
172 ungskogpleie og tynning. Med små grep kan vi doble produksjonen og samtidig binde
173 vesentlig større mengder CO₂.

174 For en skogeier i dag finnes det dessverre ikke insitamenter som gir motivasjonen for dette
175 klimatiltaket, dermed når vi ikke vårt potensial for et bedre klima.

176 Et tre bruker ca. 80 år på å vokse seg stort nok til at det kan hugges. Fra det plantes til det
177 blir brukt i for eksempel et heltrehus har ikke skogeieren inntekt i det hele tatt. Skog kan ikke
178 være en generasjonshobby!

179 Arbeiderpartiet vil at skogeieren skal motiveres til å gjøre en jobb hvert eneste år som vil
180 tilføre Norge enorme klimagevinster. 1m³ tømmer binder ca 1,8 tonn CO₂. Fra 2013 til 2017
181 var den årlige netto tilveksten av skog på 23,1 millioner m³. Om vi får doblet denne
182 tilveksten vil den totale bindingen bli hele 77,6 millioner tonn CO₂ pr år.

183 Arbeiderpartiet skal:

- 184 - Sørge for at denne viktige klimaressursen inngår som en del av læreplanene og blir en
- 185 naturlig del av kunnskapsutviklingen fra barnehage til høyskole.
- 186 - Sørge for at skogeieren får en kompensasjon for den Co2 som bindes på sin produktive
- 187 skog. Det vil motivere skogeieren til å drive skogen på en effektiv måte samtidig som de
- 188 store byene kan nå sine klimamål.
- 189 - Motivere og legge til rette for at næringen utvikler seg og skaper en vekst innen
- 190 bærekraftige arbeidsplasser.

191 Forslagsstillere: Marit Bjerkås og Ola Øie

192 *Styrets behandling: Forslaget vedtas og sendes over til fylkesårsmøte i Trøndelag*
193 *Arbeiderparti*

194 **Årsmøtets vedtak:**

195

196

197

198 **7. Transformasjonen i Arbeiderpartiet**

199 Fra Marit Bjerkås og Ola Øie

200 Transformasjon – omskaping eller gå fra en status til en annen!

201 Arbeiderpartiet har vært og er garantisten for en felles, trygg hverdag for den enkelte
202 uansett hvem du er. Arbeiderpartiet er opptatt av å trygge velferden vår gjennom å arbeide
203 for en trygg økonomisk politikk basert på dagens utfordringer og muligheter. Slik har AP
204 arbeidet i hele sin historie.

205 Vi er glade for at demokratiet i Norge står sterkt og består av mange partier som har sine
206 kampsaker, men ofte kommer disse kampsakene i konflikt med en helhetlig tekning for et
207 helt samfunn.

208 Verden har stått ovenfor et klimasjokk og vi leter etter løsningene. Vi finner ofte kortsiktige
209 løsninger og løsninger som vil kunne påføre de svakeste i samfunnet ekstra byrder.

210 De unge har skjønnt det, de sier klart og tydelig ifra til vi som driver bruket i dag at
211 driftsformen må endres til de skal overta.

212 Den offentlige debatten er i dag preget av detaljer uten klare visjoner for fremtiden. Et
213 ordskifte som skremmer stadig flere fra å delta i debatten og harde skyts i helt feil retning.
214 Arbeiderpartiet vil øke intensiviteten på dette arbeidet gjennom en offensiv miljøpolitikk. En
215 politikk som ikke straffer, men motiverer til å ta riktige valg.

216 Vi må endre fokuset fra «skam» og «straff» til tilrettelegging for gode, klimavennlige valg.
217 Norge har ressursene til å utvikle teknologi, forske frem de gode løsningene og skape
218 bærekraftige samfunnsendringer.

219 Skal vi lykkes med å snu kursen må det føles naturlig og som et godt alternativ. Vi skal ikke
220 tvinges over i hverdagsendringer, vi skal ønske å endre rutinene; til det beste for oss og jorda
221 vår.

222 Vi skal motivere bonden til å drive jorda og skogen godt, til å produsere maten som trengs
223 for en økende befolkning.

224 Vi skal skape løsninger som gjør sirkulærøkonomi som en naturlig del av næringslivet.

225 Vi skal skape et samfunn der vi ser og tar vare på hverandre og omgivelsene.

226 Vi skal bygge et samfunn der alle skal med!

227

228 Forslagsstillere: Marit Bjerkås og Ola Øie

229 *Styrets behandling: Forslaget vedtas og sendes over til fylkesårsmøte i Trøndelag*
230 *Arbeiderparti.*

231 **Årsmøtets vedtak:**

232

233

234 ***8. Meråpent kommunestyre***

235 Fra Inger Helene Havdal

236

237 Kommunestyrerepresentantene er valgt inn av Rennebus befolkning. Debatten og sakene
238 som behandles i kommunestyret bør være tilgjengelig for flest mulig. Slik det er i dag må de

239 som ønsker å høre kommunestyremøtene fysisk dra til kommunestyresalen. Det er
240 begrenset med plasser i salen, og det er ikke alle i kommunen som har anledning til å
241 komme seg til kommunehuset for å overvære møtene.

242 Ved å ha videooverføring av kommunestyremøtene, vil det bli langt mer tilgjengelig for våre
243 innbyggere. Møtene kan følges over nett, og kommunestyremøtene blir lettere tilgjengelig,
244 og innbyr til at flere kan følge med på de saker som behandles.

245 I tillegg bør det innføres fast spørretime i starten av hvert kommunestyremøte. Hensikten
246 med dette er å åpne opp for at innbyggere og/eller folkevalgte kan stille spørsmål rundt
247 tema, saksgang og områder som ikke blir berørt i sakslisten.

248 Forslag til vedtak:

249 Rennebu Arbeiderparti skal jobbe for at det innføres fast spørretime i starten av hvert
250 kommunestyremøte, og at alle kommunestyremøter blir videooverført.

251

252 Forslagsstiller: Inger Helene Havdal

253 *Styrets behandling: Forslaget vedtas og sendes over til kommunestyregruppa.*

254

255 **Årsmøtets vedtak:**

256

257 ***9. Fullfinansiering av kremasjon i Rennebu kommune***

258 Fra Inger Helene Havdal

259

260 Ved arrangering av gravferd kan de etterlatte velge mellom kistegrav eller kremasjon. I
261 Rennebu har vi fire kirkegårder, hvor kapasiteten på enkelte av våre kirkegårder begynner å
262 bli liten. I en kistegrav er det plass til åtte urner, noe som gjør at valg av kremasjon gir bedre
263 plassutnyttelse på kirkegårdene.

264 En gravferd er en stor økonomisk utgift for de etterlatte. I tillegg kommer et beløp på 6261
265 kr (satsen for 2020) hvis de velger kremasjon fremfor kistegrav. Dersom familiemedlemmer
266 ønsker å dele tomt og gravstein, er det i mange tilfeller nødvendig med kremasjon siden det
267 ikke er tillatt å legge ei kiste i en eksisterende kistegrav før det har gått 20 år. Til gjengjeld
268 kan det legges åtte urner over en eksisterende kistegrav.

269 På vinteren er det utfordrende med å tine opp jorda for å grave ei kistegrav. Kommunen har
270 to maskiner for å tine opp, og disse to brukes på alle våre fire kirkegårder. Ved mange
271 dødsfall på samme tid, kan det ta tid før begravelsen kan finne sted pga. manglende

272 kapasitet på opptining. I Rennebu er det rundt 40 dødsfall i året. Av disse er det maksimalt
273 fem avdøde som i dag blir kremert.

274 Vi mener begravelse og bisettelse skal likestilles, slik at det ikke blir en ekstra kostnad for de
275 etterlatte som ønsker kremasjon.

276 Forslag til vedtak:

277 Rennebu Arbeiderparti skal jobbe for å fullfinansiere kremasjon i Rennebu kommune.

278

279 Forslagsstiller: Inger Helene Havdal

280 *Styrets behandling: Forslaget vedtas og sendes over til kommunestyregruppa.*

281

282 **Årsmøtets vedtak:**

283

284 ***10. Barnehagenøkkelen må endres***

285 Fra Marit Bjerkås

286

287 Jo høyere utdanning innbyggerne i en kommune har i snitt, jo mer penger får kommunen fra
288 staten for å drive barnehage via inntektsgarantiordningen.

289 Tanken bak er at i kommuner der befolkningen har høyere utdanningen enn snittet er også
290 behovet for flere barnehageplasser høyere enn snittet.

291 En distriktsfiendtlig ordning som burde vært endret for lenge siden.

292

293 Denne kostnadsnøkkelen for barnehage ble innført i 2011, samtidig med at
294 de øremerkede tilskuddene til barnehager ble innlemmet i rammeoverføringene fra staten.

295

296 Rennebu Arbeiderparti mener utdanningskriteriet ikke er et godt kriterium for å forklare
297 forskjeller i kommunenes utgifter til barnehage.

298

299 I 2019 gikk 91,8% av alle barn i alderen 1-5år i barnehage i følge SSB. Grunnlaget for denne
300 fordelingsnøkkelen er med andre ord ikke lenger tilstede da mer enn 9 av 10 barn nå går i
301 barnehage.

302

303 Etterhvert som dekningsgraden i barnehagen har økt er bruken av barnehageplass mye
304 mindre knyttet til arbeidstid og utdanningsnivå enn før. I dag er barnehagen en viktig arena
305 hvor barn opplever lek, vennskap, samhandling og mestring med jevnaldrende, samtidig som
306 familier har fått økt mulighet til å kombinere arbeid og familie.

307

I tillegg til at dekningsgraden har økt betraktelig har det også vært en økning i antall timer barna er i barnehagen. I hele landet har etterspørsel etter plass og bruken av barnehagen økt betraktelig etter at dagens tilskuddsnøkkel ble innført. Derfor mener vi det er urimelig at kommunenes tilskudd skal regnes ut ifra en faktor basert på befolkningens utdanningsnivå.

Et annet perspektiv er at andelen med høyere utdanning ofte bor i og rundt de store byene, distriktskommunene kommer derfor dårligere ut med dette kriteriet.

Ser vi barnehagenøkkelene i sammenheng med kravene i arealnormen, pedagognormen og bemanningsnormen som alle er lik uansett kommunestørrelse blir tilskuddsnøkkelene enda mer urimelig.

For oss er det et viktig poeng at fordelingene mellom kommunene er så rettferdige som mulig, noe som er med på å sikre gode og likeverdige tjenester i hele landet.

Rennebu AP mener barnehagenøkkelene i inntektsgarantiordningen er utgått på dato og bør endres.

Forslagsstiller: Marit Bjerkås

Styrets behandling: Forslaget vedtas og sendes over til fylkesårsmøtet i Trøndelag Arbeiderparti.

Årsmøtets vedtak:

11. Landbrukskommunen Rennebu

Fra styret

Rennebu Arbeiderparti skal sikre at Rennebu fortsatt forblir en viktig landbrukskommune, som tar vare på primærprodusentene. Dette skal vi gjøre ved å:

- Sikre fortsatt god kompetanse innenfor primærnæringstjenestene, samt ta vare på den dyrkbare jorda som befinner seg i Rennebu kommune.

- Ta vare på de gode utmarksområdene og den dyrkbare jorda som kommunen har, ved å tenke jordvern i arealplaner.

342 · Fortsette å bidra med finansiering av landbruksvikar, da dette sikrer trygghet og
343 forutsigbarhet for bonden.

344 · Ha strenge krav til konsesjon; bo- og driveplikt. Vi skal sikre at de som ønsker å kjøpe gård
345 får mulighet til det.

346 Innsendt av styret

347 Forslag til vedtak: uttalen vedtas og oversendes kommunestyregruppa

348

349